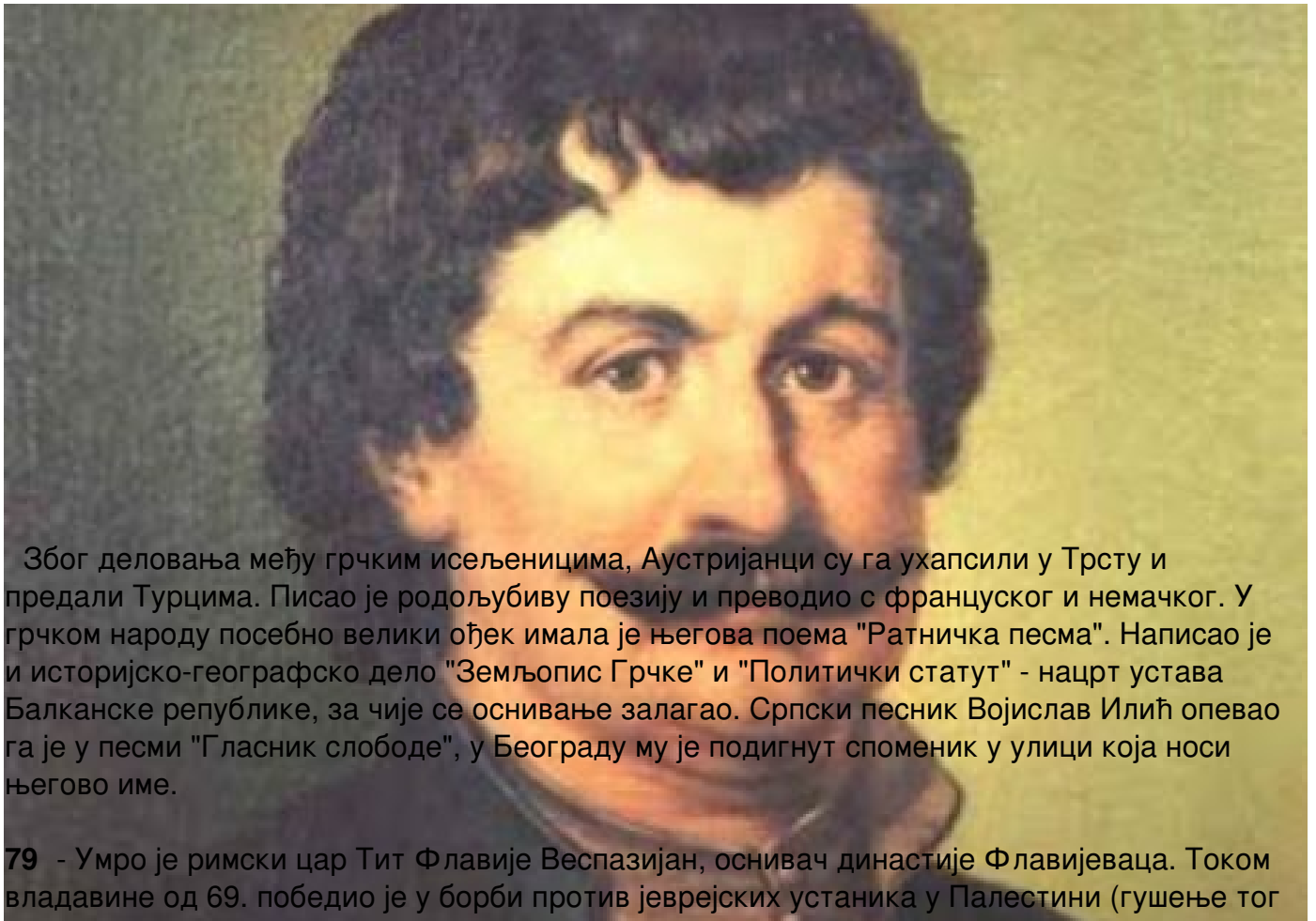

На данашњи дан 1798. године Турци су у Београду погубили грчког писца и патриоту Фереоса Константиноса Ригаса, познатог као Рига од Фере, који је под утицајем Француске револуције почео припреме за ослобођење Грчке од Турака.

Због деловања међу грчким исељеницима, Аустријанци су га ухапсили у Трсту и предали Турцима. Писао је родољубиву поезију и преводио с француског и немачког. У грчком народу посебно велики ођек имала је његова поема "Ратничка песма". Написао је и историјско-географско дело "Земљопис Грчке" и "Политички статут" - нацрт устава Балканске републике, за чије се оснивање залагао. Српски песник Војислав Илић опевао га је у песми "Гласник слободе", у Београду му је подигнут споменик у улици која носи његово име.

79 - Умро је римски цар Тит Флавије Веспазијан, оснивач династије Флавијеваца. Током владавине од 69. победио је у борби против јеврејских устаника у Палестини (гушење тог устанка ће бити почетак масовне јеврејске дијаспоре). У Риму је подигао величанствене грађевине попут Колосеума, Капитола и Амфитеатра.

1497 - Енглески морепловац италијанског порекла Џон Кабот открио је Канаду и прогласио Северну Америку поседом енглеске круне.

1509 - Хенри VIII, други монарх из династије Тјудор, крунисан је за краља Енглеске.

1519 - Умрла је италијанска војвоткиња Лукреција Борџија, мецена уметника и научника, била је ванбрачна ћерка папе Александра VI. Савременици су је сматрали симболом апсолутног неморала.

1793 - Усвојен је први републикански устав Француске, који никад није ступио на снагу јер је вођа јакобинаца Максимилијан Робеспјер - због опасности од интервенције против Француске револуције из иностранства - увео "револуционарну диктатуру до успостављања мирног стања".

1812 - Француски цар Наполеон I је на челу војске од 611.000 војника (састављене од скоро свих европских нација) прешао реку Њемен и почео инвазију Русије. Његова војска је наредних месеци претрпела огромне губитке, али је у септембру 1812. ипак ушла у Москву коју су Руси напустили. Даља ратна тактика Руса готово сасвим је уништила Французе, којих је до децембра 1812, кад су поражени напустили Русију, преживело између 130.000 и 150.000, а руски војсковођа фелдмаршал Михаил Кутузов их је прогонио све до Париза.

1821 - Јужноамерички војсковођа и државник Симон Боливар потукао је Шпанце код Карабоба и извојевао независност Венецуеле.

1822 - Формирано је прво београдско обшчество (општина). То је било неопходно јер су у Београд после Другог српског устанка почели да се враћају трговци и занатлије чија је делатност захтевала одређену управу. Обшчество је бирало варошког кнеза, а књаз Милош Обреновић именовано је друге званичнике и чиновнике.

1850 - Рођен је британски фелдмаршал Хорејшо Херберт Кичинер, који је као командант британске војске у Египту 1898. угушио судански устанак под вођством Махдија. У Бурском рату од 1899. до 1902. као врховни командант британских трупа безобзирно је пустошио заузету територију у Јужној Африци, што је изазвало талас критика у читавом свету. Терор његових трупа над Бурима постао је синоним за бруталност, између осталог тада су, први пут у историји, установљени концентрациони логори за припаднике једног народа без разлике - за Буре. У Првом светском рату до смрти 1916. био је министар војске.

1859 - Француски цар Наполеон III потукао је Аустријанце у бици код Солферина у Ломбардији. Швајцарски филантроп Жан Анри Динан, који је тада организовао помоћ за хиљаде рањеника, под утиском трагичних ратних сцена основаће доцније, 1864. међународну организацију Црвени крст.

1886 - Умро је руски писац Александар Николајевич Островски, чија су дела основа руског класичног драмског репертоара. У педесетак драма приказао је социјалну неправду у Русији, пропадање племства, успоне и падове трговачког слоја, њихов морал и живот у провинцији. Извргавао је руглу пороке и на томе градио комичне ситуације. Дела: драме "Шума", "Бура", "Таленти и обожаваоци", "Уносно место", "Без кривице криви", "Девојка без мираза", "Сиромаштво није порок", "Своји смо, споразумећемо се", "Вуци и овце", "Кола мудрости - двоја лудости".

1894 - Умрла је српска сликарка Вилхелмина Мина Караџић Вукомановић, кћерка Вука Караџића. Преводила је на немачки српске народне приповетке и написала "Путовање по Србији" и "Успомене на Бранка Радичевића". Била је удата за професора књижевности Лицеја у Београду Алексу Вукомановића.

1894 - Француског председника Мари Франсоа Сади Карноа у Лиону је убио један италијански анархиста.

1901 - У Паризу је отворена прва изложба 19-годишњег шпанског сликара Пабла Пикаса, ког је ликовна критика обасула хвалоспевима.

1908 - Умро је амерички државник Стивен Гровер Кливленд, председник САД од 1885. до 1889. и од 1893. до 1897. Лична честитост и независност учинила га је непријатељем моћне њујоршке организације "Тамани хол" - огрезле у корупцији и подмићивању - у оквиру његове Демократске странке. Током првог председничког мандата настојао је да искорени корупцију и смањи превисоку царинску заштиту, а други мандат обележили су финансијска криза и раднички немири.

1909 - Рођен је енглески атомски физичар и математичар Вилијам Џорџ Пени, отац британске атомске бомбе. Под његовом контролом испробана је прва британска атомска бомба 1952. на острвима Монте Бело у западној Аустралији.

1911 - Рођен је аргентински аутомобилски ас Хуан Мануел Фанђо, петоструки светски шампион у "Формули-1", што нико пре њега није успео. Био је првак света 1951, 1954, 1955, 1956. и 1957.

1912 - На Олимпијске игре у Стокхолму отпутовала је прва српска олимпијска екипа - атлетичари Душан Милошевић и Драгутин Томашевић. Тиме је озваничено чланство тадашње Краљевине Србије у Међународном олимпијском комитету, чији је члан постао Светомир Ђукић, будући генерал.

1916 - Почела је офанзива Антанте на реци Соме у северној Француској, најкрвавија битка Првог светског рата, у којој је команда снага Антанте пет месеци покушавала да пробије фронт масовним јуришима које су добро укупани Немци успешно сузбијали. Савезници су тек у новембру 1916. пробали фронт, зауевши само око 200 квадратних километара територије, што је плаћено ужасном ценом од 620.000 савезничких и 650.000 немачких жртава.

1930 - Рођен је француски филмски редитељ Клод Шаброл, представник "новог таласа" француског филма, аутор великог броја филмова у којима је највише анализирао грађанске институције и грађански морал. Филмови: "Лепи Серж", "Рођаци", "Наивне девојке", "Двоструки обртај", "Офелија", "Кошуте", "Шампањске убице", "Нека звер крепа", "Неверна супруга", "Раскид", "Нада", "Невини са прљавим рукама", "Крваво венчање", "Алиса или последње бекство", "Виолета Нозије", "Охоли јахач".

1940 - Краљевина Југославија је успоставила дипломатске односе са Совјетским Савезом.

1948 - Совјетске трупе су према наредби Стаљина почеле блокаду Западног Берлина, која је трајала до маја 1949. Западни савезници су одговорили организовањем џиновског ваздушног моста ради снабдевања више од два милиона становника тог дела подељеног града.

1960 - Југославија, Грчка и Турска распустиле су Балкански савез, заснован на Уговору

о савезу, политичкој сарадњи и узајамној помоћи, који је закључен на Бледу 8. августа 1954.

1973 - Најстарији светски државник Емон де Валера је у 90. години дао оставку на функцију председника Ирске, на којој је био од 1959.

1975 - Приликом пада авиона типа "Боинг 727" америчке компаније "Истерн ерлајнз" близу њујоршког аеродрома "Кенеди", погинуло је 113 људи од 124 колико их је било у летилици.

1986. - Умро је српски писац Мирослав Антић, "вечити дечак" српске литературе, изузетан лиричар и инвентиван дечји песник, поета српске Војводине. За 35 година стваралаштва објавио је више од 30 књига и радио на филмским пројектима "Свети песак", "Доручак с ђаволом". Дела: збирке песама "Испричано за пролећа", "Плаво небо", "Рождество твоје", "Псовке нежности", "Гарави сокак", "Концерт за 1001 бубањ", "Кикинда", песме за децу "Плави чуперак", "Последња бајка", Насмејани свет", "Шашава књига", "Прва љубав", "Свашта умам", радио драме "Отужни марш", "Повечерје".

1989 - Смењен је генерални секретар Комунистичке партије Кине Џао Цијанг, пошто је изразио симпатије за продемократски студентски покрет. На његово место постављен је Ђанг Цемин.

1993 - У САД је ухапшено осам исламских терориста под сумњом да су припремали подметање бомби у зграду Уједињених нација и на друга места у Њујорку.

2002 - У судару путничког и теретног воза у Танзанији погинуо је 281 путник.

2003. - Председник Русије Владимир Путин започео је историјску посету Уједињеном краљевству, као први шеф руске државе у званичној посети тој земљи од 1874. када је британску краљевину посетио руски цар Александар II.

2004 - У пет координисаних терористичких напада на ирачке безбедносне снаге, побуњеници су у Ираку усмртили више од 100 људи.

2009 - Умрла је српска сликарка Оља Ивањицки. Рођена је у Панчеву 1931. у породици "белих" Руса. Завршила је вајарство на Академији за ликовне уметности у Београду, али се челог живота бавила сликарством. Била је међу оснивачима групе "Медијала", самосвојне појаве коју је основала група потпуних посвећеника уметности (Леонид Шејка, Милован Видак, Светозар Самуровић, Коста Брадић, Сениша Вуковић, Милић од Мачве и др.). Уживала је светски углед и њена дела налазе се у бројним музејима и галеријама света, попут "Метрополитен"-а у Њујорку.

2012 - Угинуо је Усамљени Џорџ, џиновска корњача, последњи примерак подврсте корњача са острва Пинта у архипелагу Галапагос. Претпоставља се да је имао око 100 година, што није много за џиновске корњаче.

(РТ Војводине)